

ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКАТА

19/28.11.96г.
Курс 9, № 25/96
г. И П. П. П. П.
г. И П. П. П. П.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГОСПОДА СЪДИИ.

Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи е ратифицирана от Народното събрание на 31 юли 1992 г. (ДВ бр. 66/1992 г.) и е в сила за страната ни от 7 септември с.г. Чл. 13 от Конвенцията предвижда всеки, чиито права и свободи, провъзгласени в този международен договор са нарушени да има възможност да използва ефективни вътрешноправни средства за да се защити от нарушения независимо от това от кого са извършени те. Несъмнено гаранцията за такива вътрешноправни средства, на първо място е Конституцията - чл. 56, който постановява, че всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени негови права или законни интереси. Под "право на защита" основният закон на Републиката разбира не само участието на квалифициран защитник, а преди всичко възможността всеки да оспори едно решение на администрацията пред компетентен съд.

Текстът на чл. 13 от Конвенцията е неразривно свързан с този на чл. 6 от същия договор, който гарантира "правото на справедливо и публично съдебно производство в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона, при определяне на неговите граждански права и задължения".

Анализът на този текст от Европейската конвенция посочва ред съставни елементи на едно справедливо правораздаване, което страните по конвенцията са длъжни да гарантират със своето национално законодателство. Възможността всеки гражданин да сезира съда по конкретен повод - когато са нарушени или застрашени негови права, е в основата на гарантирането на правата на човека във всяка правова държава. По тази причина конвенцията не предвижда ограничения за тази възможност. На първо място чл. 6, т. 1 от конвенцията гарантира достъп до процедура, която да съдържа всички белези на едно съдебно производство. Закрепен е принципът за равенство между страните - всяка от страните в даденото производство пред съд трябва да има равни възможности за защита и никоя от тях не може да се ползва от някакво преимущество, когато осъществява своята защита.

Друго изискване произтичащо от посочения текст на конвенцията е наличието на независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона. В основата на това изискване за независимост и безпристрастност стои принципът за разделение на властите.

В този смисъл безспорно е, че административната (изпълнителна) власт не трябва да бъде овластявана да правораздава.

Текстът на конвенцията предвижда споровете да бъдат разрешавани в разумен срок като се гарантира публичност на процеса. Няма съмнение, че ако и двете страни в конкретно производство се съгласят то да се осъществи при закрити врати, това не би било нарушение на посочения международен договор. Договорът сочи и конкретни основания, наличието на които дава възможност на съда сам да постанови разглеждането на спора да се осъществи при закрити врати.

Член 6, т. 1 от Европейската конвенция дефинира "определяне на права или задължения" като засягане на правата на конкретно лице, вследствие на което то има правото, което не подлежи на ограничаване, на независим и безпристрастен съд, който след приключване на процедурата да се произнесе с решение, имащо сила на присъдено нещо по конкретния спор.

Действащият Закон за административното производство в своя чл. 2, ал. 1 дава определение на индивидуалните административни актове като такива, с които се създават права или задължения или се засягат права или законни интереси на отделни граждани. В чл. 33 от същия закон е закрепен и принципът, че тези актове подлежат на съдебен контрол, а следващият текст от закона изброява изключенията от този принцип.

Безспорно изключването от съдебния контрол на индивидуалните административни актове, изброени в т. 1, 2 и 3 на чл. 34, произтича от характера на отношенията, които се уреждат с тях.

Точка 4 от същия текст създава възможност индивидуални административни актове да бъдат изключени от обсега на съдебния контрол, ако тази забрана е установена със закон. Правото на защита - възможността да се оспори пред съд административният акт, засягащ правата на конкретен гражданин не подлежи на ограничения, съгласно текста на действащата Конституция и чл. 6, т. 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи.

След като постановяването на всеки индивидуален административен акт представлява "определяне" на граждански права според ЗАП, изключването на възможността (правото) справедливо и публично, в един разумен срок, независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона да прецени конкретните действия на администрацията е в нарушение на чл. 56 от Конституцията на Република България.

Основният закон в своя чл. 120, ал. 2 посочва, че гражданите и юридическите лица могат да обжалват пред съда всички административни

актове, които ги засягат освен изрично определените от закона. Този принцип, както бе посочено вече намира своето отражение в сега действащата правна система.

Като противоречаща на Конституцията (чл. 56) следва да се квалифицира и забраната на чл. 9, ал. 3 от Указ № 9 за работата на ръководния и изпълнителския състав в железопътния транспорт (обн. ДВ бр. 3/1981 г., изм. бр. 100/1992 г.), по силата на която работниците и служителите в железопътния транспорт не могат да оспорят пред съд наложените им дисциплинарни наказания.

ГОСПОДА СЪДИИ,

Като имам предвид правната и обществена значимост актовете на администрацията, засягащи правата на отделните граждани, да подлежат на съдебен контрол правя настоящото искане до Вас, на основание чл. 150, ал. 1 във връзка с чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България, за да установите противоконституционността на чл. 34, т. 4 (първата хипотеза, която изключва възможността за обжалване пред съд) от Закона за административното производство и чл. 9, ал. 3 от Указ № 9 за работата на ръководния и изпълнителския състав в железопътния транспорт.

ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКАТА:

